

Een ontroerende familiechroniek

Na meer dan vierhonderd jaar als klein jongetje herenigd worden met je familie: het verhaal achter het ‘Portret van Jan Vekemans’ laat niemand onberoerd. Toen vader Joris Vekemans in 1624 aan schilder Cornelis de Vos de opdracht toevertrouwde zijn gezin levensgroot op doek te vereeuwigen, kon hij onmogelijk het verdere verloop voorspellen.

Hans Nieuworp, ere-conservator van het Museum Mayer van den Bergh en nog steeds betrokken bij het bestuur van dit Antwerps museum, vertelt: “Joris Vekemans, een zeer welvarend koopman in zijdestoffen te Antwerpen, wil in 1624 portretschilderijen laten maken van zichzelf, zijn vrouw Maria en hun kinderen. Levensgroot en telkens als paren die naar elkaar kijken. Cornelis de Vos, tijd- en stadsgenoot van Pieter Paul Rubens en Anthony van Dyck, krijgt de opdracht. Maar één jaar later overlijdt de opdrachtgever en slechts drie schilderijen – de portretten van Joris, Maria en Frans – raken volledig klaar. Bij dochttertje Cornelia zijn de achtergrond en de zetel niet afgewerkt, bij de vijfjarige Jan ontbreekt zelfs de volledige achtergrond. Aan de drie andere kinderen komt de barokschilder nooit toe.”

Hereniging in het Museum Mayer van den Bergh

Het verhaal gaat enkele eeuwen later verder dankzij de Antwerpse kunstverzamelaar Fritz Mayer van den Bergh. Tijdens zijn zoektochten naar kunst komt hij de portrettenreeks van het gezin Vekemans op het spoor en in 1897 koopt hij vier portretten uit deze reeks. De collectie bevatte de schilderijen van Joris, Maria, Frans en Cornelia, maar het portret van Jan zat er niet bij.

Een Britse kunstverzamelaar koopt in 1986 het portret van Jan Vekemans en voegt het toe aan zijn indrukwekkende

privécollectie. “Dankzij kunstpublicaties over de portrettenreeks van Vekemans wist de verzamelaar dat het schilderij deel uitmaakte van een groter geheel. Toen de man zijn levenseinde voelde naderen, wilde hij het jongetje herenigen met zijn familie. Probleem: volgens de basisbeginselen van het museum moeten we de collectie van Fritz Mayer van den Bergh bewaren zoals ze werd geschonken. Dat had zijn moeder, als een soort memoriaal aan haar zoon, bij de oprichting van het museum bepaald. Dit kon omzeild worden met de hulp van de Koning Boudewijnstichting die het schilderij in 2006 aankocht en het in permanente bruikleen gaf aan het museum.”

“In dit prachtige portret leeft de kinderlijke onbevangenheid van Jan Vekemans eeuwig verder.”

Kinderlijke onbevangenheid

Hans Nieuworp koestert een groot respect voor de schilder. “In de barok werden kinderen meestal afgebeeld als kleine volwassenen. Cornelis de Vos slaagde er ongelooflijk goed in de kinderlijke onbevangenheid te vatten. Afgezien van Jan Vekemans, die als advocaat en schepen van Antwerpen een grote carrière maakte, stierven alle kinderen jong. Maar in deze portretten leven ze eeuwig verder.”

Cornelis De Vos, *Portret van Jan Vekemans*, 1584/85 - 1651

Aankoop, 2006, *Museum Mayer van den Bergh, Antwerpen* - © Steven Neyrinck

Cornelis de Vos, Portret van Joris Vekemans, 1624

*Museum Mayer Van den Bergh, Antwerpen -
© Steven Neyrinck*

Cornelis de Vos, Portret van Maria van Ghinderdeuren, 1624

*Museum Mayer Van den Bergh, Antwerpen -
© Steven Neyrinck*

Cornelis de Vos, Portret van Fransje Vekemans, 1624/1625

*Museum Mayer Van den Bergh, Antwerpen -
© Steven Neyrinck*

Cornelis de Vos, Portret van Elisabeth of Cornelia Vekemans, 1624/1625

*Museum Mayer Van den Bergh, Antwerpen -
© Steven Neyrinck*